Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 23 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 4, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 4-го ЛЮТОГО 1997 р. Ч. 23 РІК CIV.

НРУ ЗВІТУЄ ПРО ПРАЦЮ В ПАРЛЯМЕНТІ

Київ (УНІАР). — Тут 27-го січня парляментаристи від фракції Народного Руху України зустрілися з журналістами і розповіли про працю фракції під час шостої сесії Верховної Ради України та пляни на період сьомої сесії.

Заступник голови фракції Руху Олександер Лавринович відзначив важливу і велику ролю фракції в ухваленні закону про Конституційний суд України та в підготові законопроєктів про місцеве самоврядування і місцеві державні адміністрації, про вибори депутатів України і політичні партії. Ухвалення цих законів, на думку Лавриновича, суттєво вплине на перебіг передвиборчої кампанії.

Обов'язковою умовою стабілізації в південній частині України парляментаристи-рухівці вважають необхідність ухвалення закону про статус чужих військ на території держави та про виведення російських збройних формувань з української території. "На жаль, ймовірність прийняття цих законів зараз невелика", — зазначив О. Лавринович.

У проєкті закону про Кабінет Міністрів України, третє читання якого заплановано на лютий, залишилися нерозв'язаними два ключові питання — необхідність надання членам Кабінету Міністрів статусу політичних діячів та ухвалення 60-ої статті, у якій визначено принципи діяльности апарату Уряду у тій редакції, яку пропонує Комісія з правової політики і судово-правової реформи. Рух виступає за те, щоб урядовий апарат мав не галузевий принцип праці, як це було у совєтські часи, а функційний.

Член парляментарної Комісії із забезпечення свободи слова та інформації сказав, що фракція Руху однозначно виступає за резиґнацію Олександра Мороза та його заступника Олександра Ткаченка з огляду на їхнє "безсоромне маніпулювання правильником" та кон'юнктурний підхід до розгляду питань. За словами В. Шевченка, фракція Руху не є ініціятором зміни керівництва Верховної Ради України, але підтримує цю ініціятиву. Рухівці позитивно ставляться і до необхідности зміни генерального прокурора України, або підтвердження уповноважень нинішнього генерального прокурора Григорія Ворсінова.

На сьому сесію НРУ підготував свій варіянт нової редакції земельного кодексу, законопроєкт про винайм землі, триває праця над проєктами про статус української столиці, кримської конституції та іншими законодавчими проєктами автономії.

На пресовій конференції опубліковано заяву Народного Руху України з приводу ініціятив щодо продовження терміну уповноважень Президента України та Верховної Ради до 2000 року. Рух розцінює ці ініціятиви як "нев-

(Закінчення на стор.3)

ФРАНЦІЯ ОБІЦЯЄ СПРИЯННЯ У ЗАКРИТТІ ЧАЕС

Париж. — Президент Франції Жак Ширак запевнив свого українського партнера Леоніда Кучму в тому, що питання фінансування закриття Чорнобильської АЕС будуть розв'язані, повідомило 31-го січня агентство Ройтерс. Виступаючи перед федерацію французьких працедавців на другий день своєї візити до Парижу, Л. Кучма заявив, що слова Ж. Ширака розвіяли його „поганий настрій", спричинений затягуванням допомоги „великої сімки" у цьому питанні.

Як відомо, Україна пообіцяла закрити ЧАЕС до 2000 року, сподіваючись на обіцяні „великою сімкою" 3.1 блн. дол. у формі кредитів і ґрентів. Однак гроші затримуються і деякі українські урядовці підозрівають, що допомогу блокує Франція.

Проте Ж. Ширак пообіцяв Л. Кучмі, що він буде „дуже активним" у тому, щоб забезпечити виконання плянів закриття ЧАЕС і, особливо, будівництво альтернативних блоків на Рівненській і Хмельницькій АЕС.

Л. Кучма повторив відоме становище Києва, що Україна хоче інтеграції з Европейською спільнотою, проте не домагається повного членства.

За словами Л. Кучми, його держава надає пріоритет розвиткові енергетичного сектора, після якого за значенням іде сільське господарство. Він зазначив, що французькі підприємці порівняно з американськими і німецькими беруть найменшу участь в економіці України. Причиною цього є, мабуть, за його словами, те, що вони до цього часу розглядають відносини з Україною крізь призму відносин з Росією.

Минулого року французькі інвестиції в Україні становили лише 2 відс. від загальної суми чужоземних інвестицій, які сягнули 1.23 блн. дол. Американські і німецькі інвестиції становили відповідно 17.8 відс. і 14.4 відс.

Однак французькі підприємці нарікають на інвестиційні закони України, які часто суперечать один одному. Л. Кучма визнав, що в його державі більше бюрократії ніж достатньо, але це зло, сказав він, не обминуло жодну країну.

Президент підкреслив, що Україна проводить радикальні реформи, взявши під контролю інфляцію.

У 1995 році Франція експортувала до України переважно хемікалії, харчі і техніку на суму 250 млн. дол., а імпортувала одяг, мінеральні добрива, олію й алюміній на суму 90 млн. дол.

Ф. Кастро не має наміру відмовлятися від комунізму

Ґавана, Куба. — У зв'язку з оприлюдненням звіту Білого Дому під назвою „Підтримка переходу до демократії на Кубі" кубинський лідер Фідель Кастро звинуватив З'єднані Стейти Америки у „намаганні підкупити кубинців". У згаданому звіті, між іншим, сказано, що протягом шестирічного переходового періоду після відходу Ф. Кастра з політичної сцени Куба може дістати від чотирьох до восьми блн. дол. у формі міжнародної допомоги.

Ф. Кастро виступив у минулий вівторок перед 150,000 молодих кубинців — учасників традиційного маршування зі смолоскипами з нагоди 144-ої річниці з дня народження Гозе Марті.

„Вашінгтон хоче купити нас, купити день нашої капітуляції. Імперіялістам та реакціонерам не варто недооцінювати Кубу і помилятися на цей рахунок",— сказав, між іншим, Ф. Кастро. Далі він запевнив, що „острів Свободи назавжди залишиться вірним соціялізмові".

Тим часом у передмові до звіту Білого Дому президент Билл Клінтон висловлює певність, що „кубинці хочуть бути вільними і ЗСА зобов'язані допомогти народові Куби у переході до демократії". Звіт стверджує, що Америка готова взяти на себе обов'язки головного фінансового донора Куби, але у цій справі активно сприятимуть також інші держави, зокрема Европейський союз.

Як тільки на Кубі запанує демократія, ЗСА почнуть переговори з новою владою про долю військово-морської бази в Ґуантанамо. Вашінгтон допоможе Кубі відновлювати зруйновану інфраструктуру, у створенні демократичних інституцій влади, в питаннях прав людини.

Б. Нетанягу зустрінеться з королем Гуссейном

Амман, Йорданія. — У найближчі дні прем'єр-міністер Ізраїля Беньямін Нетанягу відбуде візиту до Йорданії, де проведе переговори з королем Гуссейном про мир на Близькому Сході і обговорить пляни співробітництва обох держав.

Це буде другий ізраїльсько-йорданський діялог від часу приходу Б. Нетанягу до влади у травні минулого року, разом з тим це перша зустріч з Гуссейном після того, як у січні король Йорданії відвідав Тель-Авів і смугу Ґази, щоб врятувати переговори про виведення ізраїльських військ з Геброну, арабського міста на західньому березі Йордану. У висліді цих зусиль досягнуто угоди, яку Амман підтримав, але підкреслив, що Ізраїль мусить піти далі і виконати всі інші точки ізраїльсько-палестинського договору.

Тим часом лідер палестинців Ясір Арафат сказав, що не чекає добрих вислідів від переговорів з Б. Нетанягу і відкинув можливість тристоронньої зустрічі на вищому рівні з участю Палестинської автономії, Ізраїля та Єгипту.

Я. Арафат зустрівся з єгипетським президентом Госні Мубараком у швайцарському місті Давос, де проходив Світовий економічний форум. Як відомо, Г. Мубарак активно підтримує палестинську сторону. Я. Арафат висловив невдоволення з приводу повільности Ізраїля у просуванні мирного процесу. Більше того, ізраїльський уряд прийняв рішення, яке забороняє палестинцям не тільки будувати нові будинки у районі Геброну, поряд з жидівськими поселеннями, але навіть ремонтувати старі.

У відповідь на це недемократичне рішення, палестинці постановили продовжити будівництво своїх жител у Геброні.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ВИХОДУ З КРИЗИ

КИЇВ. — У Міністерстві Науки і Технології України відбулося засідання пресового клюбу на тему "Інновації — основа державної підтримки впровадження нових технологій в Україні". Міністер Володимир Семиноженко нагадав, що згідно з указом Президента Державний інноваційний фонд України (ДІФУ) підпорядковано Міністерству Науки і Технологій України. Основне завдання цього фонду — організація державної фінансової, інвестиційної та матеріяльно-технічної підтримки для нових наукових розробок і технологій та випуску імпортнозамінних нових видів української продукції. За словами виконуючого обов'язки голови Державного інноваційного фонду України Василя Ковальчука, ДІФУ вже профінансував близько 1,500 проєктів, на які витрачено 170 млн. гривень. Та цієї суми дуже мало для України, де є багато надзвичайно важливих наукових і технічних відкриттів, для здійснення яких бракує фінансів.

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ОБОРОНЦІВ КИЄВА

КИЇВ. — Тут 29-го січня національно-демократичні організації біля заводу "Арсенал" провели врочисте вшанування пам'яті захисників Києва від большевицького наступу у січні 1918 року. В акції взяли участь: Українська Республіканська Партія, Конгрес Українських Націоналістів, Українська Консервативна Республіканська Партія, Українська Християнсько-Демократична Партія, Організація Українських Націоналістів, Київська Рада Об'єднань Громадян, Товариство Політв'язнів та Репресованих, Братство Вояків ОУН-УПА та низка інших організацій. Голова УРП Богдан Ярошинський відкрив урочисте вшанування загиблих під свист і крики представників бльоку лівих сил, які провели пікет протесту проти цього заходу національно-патріотичних сил. Б. Ярошинський наголосив, що попри опір «комуно-фашистських сил» український нарід продовжує впевнено будувати незалежну державу. Гетьман Українського козацтва Володимир Мулява закликав представників правих і лівих організацій до толерантности і взаємоповаги. Комуніст Василь Арестов сказав, що ліві вважають аморальним проводити мітинг нащадків Петлюри на тому місці, де на початку століття петлюрівці розстріляли робітників заводу "Арсенал". Акція завершилася розірванням совєтського прапора і всі бажаючі мали змогу витерти чоботи об його шматки.

ПРЕЗИДЕНТ УСПП ЗУСТРІВСЯ З ДИПЛОМАТАМИ

КИЇВ. — Тут відбулася зустріч президента Українського Союзу Промисловців і Підприємців (УСПП) Анатолія Кінаха з чужоземними дипломатами, акредитованими в Україні. Обговорено соціяльно-економічний розвиток України і перспективи співпраці з підприємцями інших країн. Амбасадор Німеччини в Україні Еберґард Гайкен наголосив, що німецькі підприємці дуже зацікавлені у тіснішій та різносторонній співпраці з українськими діловими людьми. При цьому зазначалося, що найдорожчий капітал у такій співпраці, це — довір'я між партнерами. До глибшої співпраці з Україною в енергетиці, сільському господарстві, машинобудуванні та аерокосмічній галузі виявили бажання Канада і Японія.

СТВОРЕНО НАГЛЯДОВУ РАДУ

КИЇВ. — Тут постановою Кабінету Міністрів України створено Наглядову раду Чорнобильського центру з питань ядерної безпеки, радіоактивних речовин та впливу радіяції на екологію. Керівником Наглядової ради призначено віцепрем'єр-міністра Василя Дурдинця. Мета ради — забезпечувати контролю за діяльністю Чорнобильського центру та за цільовим використанням фондів.

МИТО НА ЛІКАРСЬКІ ПРЕПАРАТИ

КИЇВ. — Згідно з постановою Кабінету Міністрів України скасовано податкові пільги на ввезення в Україну деяких лікарських препаратів, серед яких — ампіокс, левоміцетин, ністатин, преднізолон, бесальоль, кавінтон, равнатин, алахоль, екстракт валеріяни, валідоль та інші. Від 9-го січня при ввезенні в Україну таких ліків береться податок. Рішення має на меті збільшити дохід у бюджет і стимулювати виробництво цих ліків в Україні.

УРЯД ПІДВИЩУЄ ДИСЦИПЛІНУ

КИЇВ. — Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, спрямовану на підвищення виконавчої дисципліни та відповідальности урядових осіб за наслідки своєї праці. Як сказано в документі, низька ефективність діяльности виконавчих органів не дає змоги отримати бажані результати в просуванні реформ та соціяльному захисті населення. Не виконується програма Уряду та укази Президента, що приводить до нашарування проблем і загострення в усіх сферах суспільного життя. Одним із головних критеріїв оцінки ефективности праці центральних органів влади визначено забезпечення приросту валового внутрішнього продукту. З огляду на вкрай обмежені фінансові можливості держави, Уряд вважає за необхідне тимчасово зупинити розробки перспективних державних програм і концепцій, які потребують додаткових асиґнувань з державного бюджету.

Важливість України для НАТО зростає

Страсбурґ. — Генеральний секретар НАТО Гавієр Солана у своєму виступі на сесії Парляментарної асамблеї Ради Европи сказав, що в майбутньому альянс особливу увагу приділятиме Україні, повідомила 31-го січня УНІАР.

За його словами, в контексті майбутнього поширення НАТО суттєве значення мають партнерські відносини з Україною, які належить „ключова роля на европейському континенті".

„Незалежна, стабільна і демократична Україна є стратегічно важливим фактором розвитку сучасної Европи", — сказав він.

В Україні відкриють філію німецького банку

Київ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз зустрівся з співголовою українсько-німецької банкової комісії, членом правління Комерційного банку Німеччини Клявсом-Пітером Мюллером. Він, між іншим, сказав: "Ми вибрали саме німецьку систему розвитку фінансово-банкової системи, використовуємо ваш досвід, сподіваємося, що міцність вашої грошової одиниці перейде в Україну. Але стабільність гривні залежить від нас самих, якщо ефективно працюватиме виробництво".

Підкреслювалося необхідність зміцнення співпраці німецьких та українських банків. При реформуванні банкової системи в Україні уважно вивчається і використовується досвід Німеччини, а надто — німецькі закони про діяльність Центрального і Комерційного банків. Німецькі банки беруть активну участь у навчанні українських фахівців у діяльності банківської справи. Минулого року в Комерційному банку Німеччини пройшли навчання 60 працівників українських банків.

Учасники зустрічі одностайно висловилися за відкриття найближчим часом в Україні філії Комерційного банку Німеччини. Відкривати її потрібно хоча б через те, що Німеччина серед країн Заходу є найбільшим партнером України в зовнішньо-економічних зв'язках. Товарообіг у минулому році між цими країнами виносив майже півтора бл. доларів; майже 100 українських банків мають свої рахунки в Комерційному банку Німеччини.

Йшлося також про досвід праці німецьких банків на ринку вартісних паперів в Україні. Найближчим часом німецькі фахівці консультуватимуть своїх колег з Державної комісії вартісних паперів і фондового ринку. Німці також пообіцяли допомогти Україні в просуванні українських евроoблігацій, які будуть випущені в травні цього року на Европейському ринку. Серед конкретних напрямків економічної співпраці України та Німеччини йшлося про співпрацю у сільсько-господарському машинобудуванні, зокрема, у виробництві комбайнів.

Чеченський президент звинувачує Росію

Ґрозний, Чечня. — Асллан Масхадов, новообраний президент Чечні, коментуючи античеченські заяви московських керівників, сказав в інтерв'ю для московського тижневика „Аргументи і Факти": „Ми більше не дозволимо, щоб Росія мала право безкарно вбивати наш народ. Вона повинна за це відповісти. Ми хочемо дістати міжнародні гарантії, що геноцид чеченського народу більше не повториться, ми будемо домагатися міжнародного визнання незалежности Чечні. Усвідомлюю, що це тяжка і довга дорога, але хто б не прийшов у нас до влади, змушений буде обстоювати незалежність Чечні, інакше народ його спитає: „Заради чого ми проливали кров?" "

Тим часом Ґрозний готується до інавгурації президента А. Масхадова, призначеної на 10-го лютого. В Москві запрошення дістануть прем'єр-міністер Віктор Черномирдін, секретар Ради безпеки Іван Рибкін і опозиційний до влади політик генерал Алєксандр Лебедь. Також чеченці запросять усіх керівників держав світової спільноти.

Керівник Організаційної комісії у справі підготови до церемонії Руслан Кутаєв спростував чутки про те, нібито інавгурація відбуватиметься в Інгушетії, сусідній республіці. Вона таки відбудеться у Ґрозному, незважаючи на те, що російські війська майже зрівняли з землею це колись гарне місто. Як уже повідомлялося, згідно з недавнім рішенням чеченської влади, Ґрозний, столиця Чечні, називатиметься Джохар-ґала, однак у засобах масової інформації покищо використовується стару назву.

Наголошується взаєморозуміння

Київ. — 29-го січня Президент України Леонід Кучма зустрівся з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. Міністер, зокрема, поінформував Л. Кучму про нинішній стан українсько-російського переговорного процесу.

Президент наголосив на необхідності активізації переговорів на всіх рівнях. "Основою переговорів, — підкреслив Президент, — мають бути зваженість і взаєморозуміння, а не амбіції окремих політиків у Москві, безвідповідальні заяви яких суттєво шкодять розвиткові нормальних добросусідських відносин між Україною і Росією".

Заступник шефа ФБІ резиґнує

Вашінгтон. — Перший заступник директора ФБІ 58-літній Велдон Кеннеді, котрий координував розслідування терористичної акції в Оклагома Ситі, в кінці місяця має намір зрезиґнувати зі свого посту. Як повідомили представники Департаменту справедливости ЗСА, про відхід В. Кеннеді повідомив директор ФБІ Луїс Фрі в час закритого засідання на початку січня цього року. В. Кеннеді прослужив у ФБІ 33 роки. На теперішній пост його було призначено в серпні минулого року. Місце В. Кеннеді після його резиґнації займе Віллям Еспозіто, що працює в ФБІ з 1970 року і очолює відділ кримінальних розслідувань.

У СВІТІ

КОМЕТА ГЕЙЛА—БОППА, одна з найбільших і найяскравіших комет XX сторіччя, стрімко наближається до Землі, але, на щастя, не зіштовхнеться з нею, бо пролетить від нас на віддалі 200 млн. кілометрів. Одначе приємністю буде спостерігати за цим гарним явищем кожної ночі від лютого до травня приблизно за годину до світанку. Комету Гейла—Боппа відкрили у 1995 році американські астрономи. Діяметр її ядра становить 25-30 кілометрів, але разом з „оболонкою", тобто хмарою, що її оточує, перевищує 100,000 кілометрів. В міру наближення до Землі яскравість комети зростатиме і в березні-квітні вона затьмарить собою навіть зірки першої величини. У 20-ті дні березня комета найближче підійде до Землі, а в квітні — до Сонця. Відтак вона знову віддалиться від сонячної системи і до Землі наблизиться аж через 2,379 років.

В АМЕРИЦІ

ФБІ ПРОВЕЛО ВЕЛИКОМАШТАБНУ акцію проти комп'ютерних "піратів", що незаконно тиражують програми з використанням, як правило, каналів Інтернету. В ході акції "Сайбер страйк", під керівництвом розміщеного в Сан Франсіско Міжнародного відділу боротьби з комп'ютерною злочинністю, агенти ФБІ провели обшуки в фірмах і організаціях приватні у восьми містах різних стейтів.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА М. Олбрайт "зацікавлена в розвитку добрих взаємовідносин" з Росією та Україною, заявив представник Державного департаменту Ніколас Бирнс. Він сказав, що обидві країни є "пріоритетним напрямом політики ЗСА в Центральній Европі". Бирнс повідомив, що М. Олбрайт "має намір якомога скоріше обмінятися думками" з міністром закордонних справ Росії Євгенієм Прімаковим.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Прокляття міжусобиць

Здається, що це прокляття міжусобиць, яке так відоме з давньої історії України, ніяк не хоче проминути і до сьогоднішніх часів. Воно показується дослівно в кожній ситуації та в кожному скупченні українців, що ніяк не можуть знайти спільної мови як в політичному, так і громадському житті, не говорячи вже про церковне, яке також не стоїть прикладом для інших. Що тут причиною, що ми українці не вміємо довго гармонійно співпрацювати поруч себе, навіть коли маємо дещо інакші погляди на певні питання загального характеру?

Правдоподібно, першу скрипку грають таки особисті амбіції і непошанування іншої, як наша, думки. Якось в інших різниця поглядів не мусить бути причиною ворожнечі й бажання втопити свого друга у ложці води. А вже ніяк не мусить різниця поглядів на загальні справи переноситися на приватні та на ставлення одних до других. Американці мають дуже гарне та влучне твердження, яке уживають у словесних непорозуміннях і яке доводить до миру: "I agree to disagree" (Я годжуся не погоджуватись).

У нас в такому випадку доходить не лише до словесних конфліктів, але до перенесення їх на ширше коло, на шукання симпатиків і не використовування різних інтриг.

Знаємо добре, до чого доводили оці „міжусобиці" партійного порядку в часі Другої світової війни, а після неї, хоча вони не були аж так жорстокі, але ослабили нашу громаду в її зусиллях створити на місцях поселення за океаном одну суцільну, сильну спільноту. Пригадується перше перебування Вячеслава Чорновола в ЗСА і його відповідь в інтерв'ю на сторінках нашого щоденника, що він ніяк не може зрозуміти наш поділ на стільки „партій".

Насувається тепер, чотири роки після цього питання, хто від кого перебрав цей поділ і чому в Україні маємо тепер стільки партій, фракцій та непорозумінь, навіть поміж давніми друзями, що просиділи разом у концентраційних таборах чи в'язницях?

І коли на поселеннях цей непотрібний розподіл на різні фракції, які хоча називають себе об'єднаннями, такими саме не є, не викликує надто поважної загрози для цілого українського народу — подібна ситуація, а може далеко гірша, в Україні доводить до посилення комуністичних впливів та їхньої політики в народі, який не розуміє, чому провідні верстви займаються тільки взаємним поборюванням і сварками, коли народ голодний.

Прекрасним з'ясуванням, до чого довели історичні вже в нас міжусобиці у 1996 році, є відкритий лист інтелігентного киянина, який помістив у своєму часописі „ЧАС/Тайм" з датою 10-го січня 1997 року саме В. Чорновіл та з його постскриптум, в якому він пише, що „цей крик душі розчарованого нашим політичним безголів'ям киянина, прискорив ініціятиву Руху разом із іншими прихильними організаціями створити виборче об'єднання національно-демократичних сил". При тому В. Чорновіл переадресовує докори цього киянина до В. Яворівського, Л. Лук'яненка, В. Журавського і Слави Стецько. У своєму довгому листі автор дорікає рухівцям за непорозуміння, за міжусобиці, за амбіційність, за висунення власних інтересів понад загальнодержавні, за особисті симпатії та антипатії, і пише, що все це довело до того, що люди в загальному глибоко розчаровані політиками та бажають лише сяк-так краще жити та діставати за свою працю зарплату. У словах, що справді ідуть від зболілого серця, цей колишній популяризатор Руху тепер пише, що йому соромно дивитися в очі своїм знайомим.

Добре, що Чорновіл помістив цього листа публічно, хоча в ньому багато прикрого на його адресу. Але чи зуміють в цей спосіб зареагувати також інші наші партійні лідери? Здається, треба б їм усім зробити відбитку цього одвертого листа і поставити перед очі, з вимогою точно перечитати, може б це допомогло усвідомити, до чого доведено в шостому році самостійности після перших місяців ейфорії, взаємних обіймів і молитви „Боже, нам єдність подай".

Все проминуло, як гарний сон. А міжусобиці залишилися там, але і тут, де від місяців ідуть безплідно переговори про об'єднання двох централь, які ніяк не доводять до висліду, а тим часом в поодиноких наших скупченнях щораз більше непорозумінь, взаємних закидів, сварок, а тим самим — послаблення нашої субстанції та допомоги Україні.

Володимир Звіглянич

ХВОРОБА ЄЛЬЦИНА ТА ПРОБЛЕМИ РОСІЇ

Починаючи від минулого липня, а точніше — від другого туру президентських перегонів, президент Єльцин був на праці лише десять днів — від 24-го грудня до 3-го січня, коли він знову захворів на тяжке двостороннє бактеріяльне запалення легенів. Керівництво країною з другим ядерним потенціялом у світі здійснювалося протягом усього цього часу фактично з лікарняного ліжка. Це дало привід депутатам у російському парляменті та опозиційним лідерам вимагати або імпічменту, або добровільної резигнації Єльцина з причин фізичної неможливости повноцінно керувати Росією да долати її численні проблеми.

Психологічний тиск

Досягти леґального імпічменту надзвичайно важко. За це повинні проголосувати дві третини депутатів Державної думи, три чверті Ради федерації та дві третини суб'єктів федерації. Тому численні намагання депутатів мають більше психологічне, ніж юридичне значення. Мета є така — посилити психологічний тиск на Єльцина, змусити його відійти з посту та оголосити нові вибори, на яких переможе або лідер комуністів Зюганов, або генерал Лебедь. Можливо тому Москва похапцем оголосила, що Єльцин повернувся до Кремля 22-го січня на короткий час, щоб зустрітися з прем'єром Черномирдіним та обговорити нагальні проблеми країни.

Секретний консиліюм

Між тим, усього дев'ять днів тому, 13-го січня, Кремль організував секретний консиліюм лікарів за участю Рената Акчуріна, серцевого хірурга, одного з тих, що оперували Єльцина у листопаді минулого року, для обговорення причин та наслідків його хвороби. Участь Акчуріна у цьому консиліюмі намагалися старанно приховати. Кремль розповсюдив інформацію напередодні запланованого консиліюму про те, що Акчурін збирається на полювання до 13-го січня включно. Тим часом Акчурін у день консиліюму, який відбувся у четвер, 9-го січня, вийшов зі свого будинку одягнений у офіційний костюм з краваткою, сів до урядового „мерседесу" із засобами сателітового зв'язку. Можна припустити, що участь Акчуріна у консиліюмі була організована Анатолієм Чубайсом, шефом адміністрації президента, який зацікавлений у найповнішій інформації про стан здоров'я Єльцина, оскільки він фактично очолює реґентське правління у Росії, за що й підлягав численним атакам з боку російських депутатів та опозиційних лідерів. З іншого боку, Чубайс кровно зацікавлений у збереженні цієї інформації та створення прообразу Єльцина за допомогою контрольованих урядом засобів мас-медія та телевізії, яка майже повністю є у руках Бориса Березовського — заступника Івана Рибкіна, секретаря Ради Безпеки, фінансового магната та володаря найбільшої в Росії компанії з експорту-імпорту автомобілів „Логоваз" і донедавна громадянина Ізраїля, та Володимира Гусинського, володаря „Мост-Банку", одного з найбільших банків Росії. Обидва діячі, за повідомленнями, активно підтримували Єльцина фінансово під час його президентських перегонів, кидаючи до його фондів сотні мільйони долярів. Після перемоги Єльцин віддав їм контролю над найпопулярнішими каналами російської телевізії.

Якщо Єльцин захворіє знову після свого повернення до Кремля, або якщо запалення легенів переросте у неконтрольовану хронічну форму, його відхід буде неминучим. Чубайс сповна розуміє цю можливість і готує завчасно Черномирдіна на ролю наступника Єльцина. Іншим його завданням буде ослабити вплив Лебедя, який є надзвичайно популярний у Росії та єдиний з політичного спектру Росії був запрошений американським конґресменом на офіційну церемонію інавгурації президента Клінтона.

Рух довкола

Позиція Лебедя є недвозначною — країні для виходу з кризи, у якій вона є тепер, потрібний керівник, який міцно тримав би державне кермо і у стані здоров'я якого навіть була б впевненою. Єльцин мусить добровільно зрезигнувати.

Відомо, що під час запалення легенів першої особи у країні, Чорномирдін, друга особа, перебувала на вакаціях, з яких повернулася лише тоді, коли Державна дума почала обговорювати закон про імпічмент. У відсутність перших двох осіб, особливу цікавість викликала позиція третьої особи — спікера Ради Федерації Єгора Строєва. У той день, коли було оголошено вустами особистого лікаря Єльцина Сергія Миронова, що його бос буде відсутній до кінця січня, Строєв наголосив на необхідності внесення змін до Конституції. Парлямент мусить впливати більше на призначення перших заступників прем'єр-міністра та призначення так званих силових міністрів. Строєв також виступає за поширення повноважень Думи у здійсненні економічного та соціяльного курсу. Слова про „здійснення" означають, що до парляменту мусять перейти важливі функції виконавчої влади. Строєв, який є надзвичайно обережним політиком, ніколи б не наголошував на цьому без попередньої підтримки з боку впливових реґіональних лідерів. Вони тиснуть на нього тепер, у „смутні" часи, долаючи його традиційне небажання конфліктувати з Кремлем.

Строєв пішов на це у намаганні послати сигнал Кремлю, що останньому краще мати справу з ним, Строєвим, аніж з московським мером Юрієм Лужковим, який також прагне бути лідером реґіональних босів. Серед депутатів верхньої палати російського парляменту є багато опозиційних губернаторів, і вони повинні мати впевненість, що Строєв є „їхня" людина та не шукати „неформальних" лідерів.

З іншого боку, для Кремля доцільно зараз перерозподілити владу на користь парляменту з огляду на можливий прихід до влади потенційного диктатора.

Хвороба Єльцина зірвала заплановане на 8-го січня засідання Ради оборони та на 17-го січня — зустрічі у верхах країн-учасниць СНД. Але навіть без цього засідання Ради оборони навряд би відбулося через конфлікт між генералами. На порядку денному відкладеного засідання було одне питання — реформи в армії, яка перебуває у жалюгідному стані в наслідку поразки у Чечні та слабкого фінансування.

Саме воно є каменем спотикання для влади. Генерали наполягають на виділенні 160 трильйонів рублів, Рада оборони пропонує лише 100 трильйонів. Навіть ці гроші буде дуже важко отримати, з огляду на постійні проблеми з надходженням грошей до бюджету та багатобільйонних (у доляровому обчисленні) невиплат іншим бюджетним працівникам. Відсутність грошей означає, що реформа в армії практично не почнеться у найближчому майбутньому.

Генеральська криза

У концептуальному пляні позиція генералів базується на принципах військової доктрини Росії від 1993 року, яка передбачає, що Росія мусить мати такий військовий потенціял, який би дозволяв вести бойові дії по периметру її кордонів, тобто в усіх напрямках. Рада оборони виходить з того, що Росії зараз ніхто не загрожує і ядерне озброєння може використовуватися як засіб стримування. Тому неможливо захищати Росію по усьому периметру її кордонів, ліпше зосередитися на якомусь одному з напрямків — себто зменшення кількісного складу та збереження стратегічних наукових досліджень.

За списком тепер в армії є 1,700 тисяч військовослужбовців, а фактично — 1,500 тис. Генерали пропонують зменшити армію до цього рівня, тобто скоротити „мертві душі". Рада оборони плянує зменшити армію на реальних 300,000, що б тягло за собою відповідне скасування 500 генеральних місць. Це створює конфлікт інтересів у армії, який роздирає її навпіл. Корпоративна солідарність між генералами та старшими офіцерами росте, оскільки для старших офіцерів за умов пропонованого зменшення буде важко отримати генеральські посади.

Генерали реґулярної армії перебувають у конфлікті з генералами численних парамілітарних утворень — МВС, КДБ, прикордонних військ, які часто-густо отримують більше грошей та пільг, ніж бойові кадри. Армійські генерали з Генерального штабу пропонують підпорядкувати неармійських генералів собі, що викликає спротив та ще більше поглиблює кризу у збройних силах Росії. Разом з тим реалізація цієї ідеї призвела б до створення своєрідного паралельного уряду — військовиків — у Росії, додаючи до існуючого хаосу у виконавчих структурах небезпеку непомітного переходу влади до рук військової хунти. Проблема полягає у тому, що в Росії відсутня цивільна контроля над армією, що додає оливи до вогню та ставить Росію і світ перед дилемою — чи в цій країні

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Указ — наруга над потребуючими

Президентові України
п. Леонідові Кучмі
вул. Банкова, 7
м. Київ, 252601, Україна
Копія: пп. Павлові Лазаренкові, Юрієві Щербакові, Броніславові Омелицькому.

Вельмишановний пане Президенте!

До харитативних організацій і українських газет в ЗСА надходять тривожні повідомлення про скасування в Україні Вашим указом з 15-го жовтня 1996 року пільг на отримання гуманітарної допомоги. Відтепер харитативна допомога обтяжуватиметься податком на добавлену вартість і ввізним митом.

Для усіх українців в Америці, які після проголошення незалежности України активно включилися у пошук можливостей матеріяльної підтримки зведолених людей молодої держави, впровадження податку і мита на наші подарунки є приголомшуючою звісткою. Організація Українсько-Американські Ветерани (крайовий командир Дмитро Боднарчук), яка відвантажила в Україну майже 50 морських пачок з устаткуванням для лікарень, вже має інформацію про утруднення з отриманням подарованого в Україні. Ускладнюється надання харитативної допомоги іншими українськими організаціями в ЗСА і Канаді.

Покищо ми не зустріли у пресі жодних урядових коментарів з приводу скасування пільг на харитативну допомогу, тож можемо лише припустити, що йдеться або ж про спробу Уряду поповнити бюджет за рахунок обдарованих, або ж про спробу зупинити зловживання, коли під виглядом гуманітарної допомоги в Україну завозять комерційні вантажі. Перший варіянт пояснення Вашого указу сприймається як порушення права людини у хвилину скрути спиратися на освячений Церквою народний звичай допомагати ближнім. Така допомога широко практикується в сучасному світі. Якщо ж йдеться про зміцнення правопорядку в Україні, то цього можна досягти без перепон у харитативній діяльності численних доброчинних організацій, які не мають нічого спільного з махінаціями тіньового ринку.

В усякому разі найбільше постраждають від оподаткування харитативної допомоги саме ті, хто особливо її потребує — ветерани війни і праці, інваліди і хворі діти. Просимо Вас взяти до уваги нашу думку і переглянути порядок приймання харитативної допомоги таким чином, щоб доброчинні організації в Україні і за її межами мали можливість і надалі допомагати потребуючим.

З повагою,

Божена Ольшанівська,
президент
Американці в Обороні Людських Прав в Україні
Нюарк, Н. Дж.

Щоб у вас і в нас все було гаразд

Приїхав я оце в гості до брата у Філадельфію. А що брат одержує газету „Свобода", то я її читаю. І от вирішив собі трошки написати. Про нашу Україну. Проживаю я в селі на Слобожанщині. Це теж Україна, але Україна не в мріях, а наяву. Себто така, яка вона є. Це, звичайно, не репортаж із Києва чи Львова. Бо приїхати до Києва чи Львова у гості, де більшість показового, — це одне діло, а ось жити у нас в Україні та ще й українцем — справа зовсім інша.

Нашим людям тут, в Америці, не до вподоби все чуже. Тут і газони чужі, і квіти чужі. Я хочу вам сказати, що у нас, на нашій Україні, й не вірять, що тут є газони. А де ж тоді, питаються, картоплю садити? А де ж курку пасти? А куди ж сміття висипати?

Так само у нас не вірять, що в Америці немає височенних парканів та залізних воріт чи брам. А як же тоді від сусіда сховати те, що украв чи у полі, чи в колгоспі? А колгосп у нас і до цього часу імени Леніна, імени Дзержинського, „Росія". Мову українську я отут чую, а у нас мова українсько-російсько-совєтська, себто це така мова, де через кожне слово такі матюки гнуть, що аж вуха в'януть. Ця мова і вдома, і на вулиці, й у школі. А якщо хтось заговорить українською мовою, то це уже або „бандерівець", або „продажний націоналіст". Ідуть по вулиці жінки (чоловіки не ходять, а рачки лазять і, мабуть здогадуєтеся, чому). Гарно зодягнені, але послухайте-но, як вони розмовляють. Скажи нашій жінці „пані", то вона розгнівається, а назви таким словом, що й язик не повертається сказати, то так добре. Бо вона, жінка наша, уже звикла до цього. На вулиці іде гарно вдягнена і чиста, а подивилися б ви, що діється у дворі, біля двору! Скрізь бруд, сміття, бур'яни...

Та найболючіше те, що від нас відбили наше колишнє українське почуття. Українці в Україні вже нікому і нічого не вірять. Один час повірили Руху та якимось (нове для нас слово) демократам. Пройшов час. Рухівці перегризлись, а ті демократи, то це ті самі комуняки, які й дотепер над нами панують. А ось комуністи запеклі не сплять, і, мабуть, не просплять. Хіба що Господь Бог нас на розум наведе. А якщо ні, то наша Україна знову впаде в обійми Росії.

Хочу вам ще раз нагадати, шановні наші земляки, що Україна — це не тільки Львів та Київ, вона — від Сяну до Дону. Так як Москва — не Росія, так само і Київ — ще не вся Україна. Ми на Київ дивимось так само, як і він дивиться на нас. У нас своя влада: до Бога високо, а до Києва далеко. От на початку листопада у Слов'янське привезли гуманітарну допомогу. Цю допомогу ваші люди безкоштовно вислали до Києва. Там її „перебрали", переправили до Донецька, де теж не прозівали. А вже до нас привезли таке шмаття, що гидко на нього й дивитись. І продавали це дрантя вагою, не поштучно, а на вагу. Ось тут, панове, комуністична преса мала працю! На другий день скрізь писали: дивіться, мовляв, люди, за які лахи вас, дурнів, Америка купує! А от чомусь баптисти допомогу посилають не через київських чи харківських комуністів, а безпосередньо потребуючим. Варто над цим подумати. Пишу вам про це наше життя і думаю: а може і у вас тут комуністична цензура, а я ж не пан інженер чи пан професор. Просто я одинадцять разів суджений українець Іван Луценко, що проживає в селі Сеньково (колись було українське Сеньків) Харківської області. Може щось не так, то пробачте: як зумів, так і написав, а ви там щось підправте і, може, надрукуєте.

І. Луценко
Філядельфія, Па.

Володимир Жила

Прецінне видання з історії України

Олександер Оглоблин, „Студії з історії України: статті і джерельні матеріяли" за ред. Любомира Винара, Українське Історичне Товариство, Українська Вільна Академія Наук у ЗСА, Історична секція, Ню Йорк–Київ–Торонто, 1995, 467 стор. Ціна: 38 дол. в твердій оправі.

I

Наприкінці 1995 року появилася в діяспорі цікава історична книга Олександра Петровича Оглоблина „Студії з історії України: статті і джерельні матеріяли". Книга вийшла в світ за ред. Людомира Винара в серії видань Українського Історичного Товариства (УІТ) в співпраці з Історичною Секцією Української Вільної Академії Наук (УВАН) у ЗСА.

„Студії з історії України" складаються з статті Любомира Винара „Наукова творчість проф. д-ра Олександра Оглоблина", наукової автобіографії автора та з понад двадцятьох його досліджень, статтей, архівних матеріялів тощо. Матеріяли ці уже друкувалися в „Українському Історику" та у виданнях УВАН в 1963-93 роках.

У рецензії, з уваги на обмеження щодо місця, хочемо коротко обговорити методологію історичного досліду автора та тут і там торкнутися аналізи його творів.

Наукова творчість Олександра Оглоблина широка й охоплює майже всі періоди української історії. Тематично вона складається з історіографії, політичної та економічної історії України, як також з історії української Церкви, культури та допоміжних наук.

Оглоблин зараховував себе до істориків документальної школи. Він стояв на ґрунті джерельних фактів, у яких шукав історичної істини. Його історичному досліду перш за все була характерна глибинна аналіза історичних джерел і літератури та вслід за цим історична синтеза. Остання базувалася на проведеній аналізі й проходила лише в її рамках. Аналізуючи матеріяли, Оглоблин часто застосовував порівняльно-історичну методу досліду. Користувався він також допоміжними методами — філологічною, генеалогічною, археологічною, що сприяли повнішій аналізі та кращій інтерпретації досліджуваного явища. Застосовував він також мікроаналітичну методу „в т. зв. внутрішньому або вищому критицизмі історичних джерел". За допомогою цієї методи встановлюється авторство анонімних праць або творів оспорюваного авторства. Цією методою він користувався цілком доречно, досліджуючи, наприклад, авторство „Історії Русів".

Для його дослідної праці характерний повний об'єктивізм. В своїй науковій автобіографії історик пише: „Я абсолютно відкидаю будь-яку підпорядкованість історії, як науці, будь-яким стороннім цілям та завданням, інтересам та бажанням, навіть найкращим та найшляхетнішим. Я — противник нагинання історичних фактів чи концепцій до якихось політичних, а навіть патріотичних інтересів. Я згоден з тим, хто сказав, що патріотизм — це чеснота, а не наукова метода".

В творчості О. Оглоблина історіографія займає важливе місце. Його праці в цій галузі можна поділити на дві головні категорії: синтетичні, в яких автор досліджує розвиток української історичної науки даної доби у формі історіографічних нарисів, й аналітичні, в яких він аналізує індивідуальну творчість істориків, а то й досліджує авторство анонімних історичних творів та визначає їх вплив на розвиток історичної науки.

(Закінчення буде)

35-та Орликіяда на Союзівці

16-го і 17-го листопада минулого року на Союзівці відбулася 35-та ювілейна зустріч — змаг пластового юнацтва — Орликіяда, темою якої було: „Україна і світ".

Провід Орликіяди: командант — пл. сен. Богдан Копистянський, писар — ст. пл. Василь Літепло, Л. Ч., бунчужний — ст. пл. Адам Гапій, Л. Ч., головний суддя — пл. сен. Юрій Солтис, Орл., капелян — о. крилошанин Еміліян Шараневич (в заступстві курінного капеляна о. крилошанина Ярослава Шуста), медична опіка — пл. сен. д-р Олег Волянський, Д.К.

У змагу взяли участь 10 станиць: Бостон, Гартфорд, Гемпстед, Дітройт, Філядельфія, Клівленд, Нюарк, Ню Йорк, Пасейк і Торонто, які вислали 13 загонів. Всіх учасників змагу, юнаків і юначок, було 114.

В суботу, 16-го грудня, після відкриття почався змаг: панелі та мистецькі виступи юнацтва, які затяглись до 5-ої год. Після спільної вечері з програмою відбулася забава для юнацтва у „Веселці".

У неділю, 17-го грудня відбулася Служба Божа з гарною проповіддю для юнацтва о. Е. Шараневича, а опісля у „Веселці" вибір гетьманича та гетьманівни.

Гетьманич пл. розв. Т. Белей і гетьманівна пл. вірл. Діяна Юрчук.

Орликіяда минулого року була дуже успішна: дуже добра поведінка юнацтва, українська мова та пластова постава.

З великою радістю повідомляємо, що цього року в Рівному в Україні відбулася вже 4-та Орликіяда, також дуже успішна, з участю понад 400 учасників змагу.

Пл. сен. Таня Паш

Педагогічна конференція у Філядельфії

Дня 8-го грудня минулого року в приміщенні УОКЦентру в Філядельфії відбулась перша педагогічна конференція південносхідної округи шкіл українознавства, яка була влаштована „Нашою Українською Рідною Школою" (НУРШ) під протекторатом Шкільної Ради УККА.

Відкрив конференцію директор НУРШ д-р Олександер Лужницький, який привітав учасників та поінформував про подібні педагогічні конференції в інших округах Америки. Д-р О. Лужницький сказав, що конференції дуже потрібні для покращання навчання. Від Шкільної Ради НУРШ привітав учасників конференції голова Богдан Гасюк. Він наголосив, що „ми зійшлись, щоб обмірковувати і застановитись на наших успіхах і неуспіхах, поставити завдання на майбутнє, прискорити процес змивання совєтизації. В цьому Школа Українознавства повинна стояти на першому місці, бо такі школи існують не для збору грошей, а для навчання і виховання наших дітей..."

Конференцію привітав голова УОКЦентру інж. Борис Захарчук. Він відзначив, що УОКЦ служить багатьом українським організаціям, співпрацює з НУРШ вже впродовж багатьох років.

Директор Школи Українознавства в Вашінґтоні проф. Теодор Царик привітав учасників конференції та розповів про свою школу, яка впродовж 30-ти років винаймає приміщення в публічній школі. Його Школа Українознавства функціонує нормально, працюють вчителі з України, і з Іспанії, плянують перенестись в приміщення церкви. При школі організували садочок. Проф. Т. Царик поінформував присутніх також про школу в Балтиморі, яка існує понад 40 років, але має невелику кількість учнів та буде ще потребувати багато допомоги.

Виступає директор Школи Українознавства з Вашінґтону Теодор Царик

Перша сесія конференції, яку відкрила заступник директора НУРШ мгр Віра Бей, була присвячена „новій програмі на нові часи". В ній взяли участь автори, вчителі, учні, батьки. Мгр Віра Бей доповіла про створення системи лекцій з відповідними додатками вправ для різного рівня знань. Вона відзначила також позитивні відгуки від родичів, учнів та вчителів про саму систему. Відгукнутись на неї зголосилось п'ять учнів, які вже семестр вчаться за новими підручниками. Ярко Кук (учень 8-ої кляси) розповів, що книжки є поділені на тижневі лекції. Теми представлені в логічному порядку. Є також додаткові інформації та різного рівня цікаві вправи. Все є в одному підручнику: і лекції, і вправи. Це вигідно і економічно. Уляна Федорійчук (учениця 8-ої кляси) зауважила, що ще потрібно більше в нових підручниках пояснень, ілюстрацій. Наталка Волчаста (8-ма кляса) подякувала за гарні підручники та запропонувала більше уваги звертати на підготову перед іспитами. Андрея Матла (8-ма кляса) теж позитивно відгукнулась про нову форму навчання та дала деякі зауваження щодо матеріялу для повторення; теж хотіла б більше ілюстрацій в підручниках, можливо дещо спростити, бо „краще навчитися менше і добре, ніж багато і нічого..." Геньо Кий (8-ма кляса) сказав, що програма мала добру ідею, бо зрозуміле пояснення допомагає завчити матеріял краще, ніж за старими підручниками, але є занадто деталізації.

Автор підручника з української граматики вчителька Христина Швед пояснила, що створила цікаві вправи. Багато з тих лекцій не є поясненням правопису з фонетичного боку, дещо потрібно спростити, дещо ускладнити, бо досвід показує, що рівень знань тих самих кляс з кожним роком не є ідентичний. Автор підручника з літератури мгр Дора Горбачевська відзначила, що, навчаючи наших дітей любити все українське, важливо подавати більш образний матеріял, потрібно ще дещо переробити. Автор підручника з географії Степан Патриляк розповів, що старався написати доступний підручник для учнів, та учні мають рацію, що ілюстрацій ще не вистачає.

Вчителька НУРШ Ольга Головецька зауважила, що вивчення географії України для учнів є важким, бо в американських школах географію не вчать, як окремий предмет, і в нових підручниках варто додати контурні мапи. Оксана Матла подякувала за добрі підручники для наших дітей та побажала дальших успіхів в праці за новою системою.

Молоді панелісти (зліва): Ярко Кук, Уляна Федорійчук, Наталка Волчаста, Андрея Матла, Геньо Кий.

З аналізою нових підручників виступив голова Шкільної Ради Богдан Гасюк, який наголосив, що нові підручники — це важлива справа, яку потрібно підтримати, дещо вдосконалити, звернути увагу на найголовніші питання, ідеї, вибрати в кожному випадку найцінніше.

Директор НУРШ д-р О. Лужницький зауважує, що виконання програми навчання є на першому місці. Проблемою є те, що ми маємо дітей різного рівня знань, але мусимо вчити без вийнятку, отже система самого навчання мусить бути гнучкою. Співпраця школи і родичів є основою для налагодження зв'язку: навчання—дисципліна—виховання. Бо дисципліна — це початок того, що ми будемо мати в майбутньому.

На конференції було заплановано питання: „Майбутність англомовних кляс". Доповідач д-р Лариса Фонтана з поважної причини не змогла прибути, але передала свою доповідь проф. Теодорові Царикові, який зачитав її присутнім. В доповіді було відзначено, що до англомовних кляс ходять діти, які не говорять українською мовою, деякі з них народжені на Україні. А за останні десять років не було доброго підручника для таких кляс. Існуючий підручник дуже важкий. Головна мета навчання англомовних дітей — щоб діти знали культуру країни походження своїх батьків і дідів і по закінченні школи в силу своїх можливостей допомагали Україні та українській громаді.

На закінчення д-р О. Лужницький знову підкреслив важливість питання про англомовні кляси та наголосив, що всі предмети, які вивчаються в школах українознавства, повинні віддзеркалювати головну мету: взаємозв'язок навчання та виховання.

Конференція закінчилась спільною вечерею, за якою продовжувались розмови, як завжди, на педагогічні теми. Бо вчителі є вчителями. Навіть в позалекційний час.

Галина Клюк-Дзівак

КАНОНІЗАЦІЯ ПЕТРА МОГИЛИ ЗДІЙСНЕНА

День Святителя Петра — 1-го січня

Київ. — В четвер 12-го грудня минулого року, тут в Соборі св. Володимира, Українська Православна Церква — Київський Патріярхат, відбула свій Архиєрейський Собор, головним завданням якого була справа здійснення канонізації (визнання святим) Митрополита Київського Петра Могили (1596-1647). Собор відбувся під проводом Святішого Філарета, Патріярха Київського і всієї Руси-України, а склад його ділових учасників становили: Священний Єпископат УПЦ КП, представники Духовенства, Єпархій, наукових закладів, семінарій, діячів культури і ін. Великим зарубіжним гостем Собору був Святіший Патріярх Болгарської Православної Церкви Пімен, який прибув на Собор в супроводі своїх Архиєреїв.

Між учасниками Собору був колишній (перший) Президент України — достойний Леонід Кравчук, а з Парижа — професор Аркадій Жуковський.

Днем святкування пам'яті Святителя Петра (Могили) Собор встановив 1-ше січня за новим стилем.

Священний Собор і всі акти прославлення Петра Могили відбулися на рівні високого піднесення і з діловою участю в усьому Патріярха Болгарської Православної Церкви — Святішого Пімена (він втішається підтримкою болгарського уряду).

Українська Православна Церква Московського Патріярхату мала здійснити канонізацію Петра Могили в неділю, 22-го грудня, 1996 року.

(ся).

Чи ви бачили колись „Кооперативну Думку"?

Таким питанням заскочив мене довголітній знайомий і друг з Рочестеру, Н. Й., Володимир Пилишенко. Розуміється, відповідь була „ні" і в заміну за це отримала я поштою декілька чисел цього журналу, що виходить в Рочестері як квартальник Української Кредитової Спілки, але яким могла б похвалитися не одна українська установа.

Видаваний на доброму папері, з численними світлинами, часом кольоровими, журнал подає величезну кількість інформацій як з української кредитівки, так і з усіх ділянок українського життя Рочестеру, а то і загальноукраїнського. Журнал редагується в українській та англійській мовах, вміщує багато реклам та різні важливі новинки про події у Рочестері, адреси усіх українських установ, інформації про Українську Кредитову Спілку, включно з годинами урядування та, розуміється, членами редакційної колеґії, зглядно Інформативно-освітньої комісії УФКС, що займається видаванням журналу і яку очолює Володимир Пилишенко. Знаходимо в „Кооперативній Думці" навіть адреси дипломатичних представництв України в ЗСА і ЗСА в Україні.

Члени УФКС знайдуть у своєму журналі також потрібні для них фінансові повідомлення, ріст спілки і її бюджет. Все, що може цікавити кожного українця, що живе у Рочестері, можна прочитати у „Кооперативній Думці". Тому питання керівника журналу було справді на часі і можна, лише переглянувши примірники з останніх двох років, щиро признати, що цей журнал далеко виходить понад пересічність у нашій доволі бідній пресі, шириною інформацій і знаменитим оформленням.

О. Кузьмович

КООПЕРАТИВНА CREDIT UNION
ДУМКА OPINION

Обкладинка числа за травень 1996 року — Марта Ґалуґа, капітан летунства ЗСА.

Міжнародний семінар в Косові

Науково-дослідна лябораторія „Гуцульська етнопедагогіка і гуцульщинознавство" Гуцульської Освітянської Ради та інші організували і провели у Косові міжнародний теоретично-методологічний та методичний семінар на тему: „Гуцульщинознавство як розділ науки та навчальний предмет". У праці семінару взяли участь науковці зі Львова, Чернівців, Рівного, Івано-Франківського, а також представники української діяспори та освітян Путильського і Вижницького районів Чернівецької, Рахівського району Закарпатської, Косівського, Верховинського районів Івано-Франківської областей.

Цікавими були на семінарі доповіді і виступи доктора технічних наук, академіка зі Львова Нестора Библюка п. з. „Історія лісової промисловости на Гуцульщині", доктора економічних наук з Чикаґо Миколи Домашевського „Про підготову 'Енциклопедії Гуцульщини' ", педагога з Косова Ігоря Пелипейка „Роля дослідників Гуцульщини у формуванні гуцульщинознавства як розділу науки", кандидата мистецтвознавства з Рівного Богдана Яремка п. з. „Виховання музиканта у гуцульському середовищі", учительки Яблуницької школи Путильського району Чернівецької області Ганни Вережак „Методика використання поетичного, пісенного і танцювального фолкльору", учителя Буковецьої школи Верховинського району Івано-Франківської области Андрія Шкрібляка „Гуцульщина в образотворчому мистецтві", мистецтвознавця з Косова Олега Слободяна „Народне декоративно-прикладне мистецтво Гуцульщини: стан і проблеми". Особливо заслуговує відзначити доповідь Галини Гунчак „Характерні особливості гуцульської ноші села Космач", яка була побудована на багатому етноґрафічному матеаріялі, досить ґрунтовна і подивувала навіть науковців.

Опісля відбулася дискусія усіх учасників семінару з обговорюваних питань.

Учасники семінару ознайомилися з експозицією музею Косівського Коледжу, у якому цікаву екскурсію провів мистецтвознавець Олексій Соломченко.

Дмитро Пожоджук, Космач.

ПОДІЇ

З'ЇЗД АБСОЛЬВЕНТІВ ГІМНАЗІЙ У СТАНИСЛАВОВІ

Львів. — Тут 28-29-го червня в Івано-Франківському проходитиме з'їзд абсольвентів українських гімназій у Станиславові з1936-38 років. Зацікавленим в участі у з'їзді слід зголошуватися до д-ра Олександра Лятишевського на адресу: Dr. Alex Latyshewskyj, 43 Clearview Dr., Sag Harbor, NY 11963, USA, або телефонувати на число (516) 725-2478.

НРУ...

(Закінчення зі стор. 1)

далий жарт" і тому пропонує "не загострювати на них увагу".

У заяві зазначено, що багатьом владоможцям імпонує необмеженість у часі для їхніх керівних мандатів. Бажання пересидіти важкі часи на зручних кріслах, за словами рухівців, особливо імпонує лівій більшості в парляменті, яка досі не підготувала звіту перед виборцями про виконання своїх передвиборчих обіцянок.

Фракція Руху переконана, що місце України в Европі, а не у складі московської імперії. Заяву підписали: голова НРУ Вячеслав Чорновіл, голова Товариства "Просвіта" Павло Мовчан, голова парляментарної Комісії з питань культури і духовости Михайло Косів, заступник голови Комісії закордонних справ і зв'язків з СНД Іван Заєць та інші депутати, всього 16 підписів.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЛИСТ-ПОДЯКА ФЕДЕРАЦІЇ САННОГО СПОРТУ УКРАЇНИ ДО УСЦАК

Шановний пане Стебельський!

Федерація Санного Спорту України сердечно вітає Вас та усіх працівників УСЦАК з святом Богоявлення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, або Водохреща в Йордані. Здоров'я всім та всіляких гараздів.

Дуже вдячні вам за неодноразову допомогу збірній команді України з санного спорту. Також щиро дякуємо за надання коштів на виготовлення спортивних саней для молодіжної збірної команди України. По отриманні цих саней ми надішлемо Вам фотографічні картки спортовців з саньми, а також знимки з першості світу серед юньйорів, де молодіжна збірна України плянує прийняти участь. Також Ваша суттєва допомога буде висвітлена в нашій пресі. Відповідні газети ми вишлемо на Вашу адресу, або передамо з оказії. Маємо надію на майбутню співпрацю і при нагоді також надаватимемо посильну допомогу УСЦАК.

З повагою —

Юрій Собота —
віцепрезидент Федерації Санного Спорту України

ГОКЕЙОВА ЗБІРНА УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО НАҐАНО, ЯПОНІЯ

Ми вже згадували в попередніх випусках „Спортових Вістей" про виступи збірної України в початкових рундах ігор, щоб закваліфікуватися до участи в черговій зимовій Олімпіяді, що відбудеться в 1998 році в Наґано, Японія.

З приємністю подаємо цим разом вислідки змагань чергового етапу, що відбулися в м. Тиші, Польща. Збірна України розгромила репрезентацію Югославії 21:0, збірну Румунії 10:0 і репрезентацію Болгарії 17:0.

В рішальній зустрічі з репрезентацією Польщі в дуже гострій боротьбі, в якій глядачі відкрито вигукували образливі слова на адресу українських гокеїстів та кидали на них консервові бляшанки, а судді кривдили їх односторонніми рішеннями, українські хлопці зуміли витримати цей неспортовий клімат і звели гру до ремісу 3:3, завдяки чому при кращому відношенні ґолів ввійшли до фінальної рунди тієї серії. Продовжать українські гокеїсти кваліфікаційні ігри в Німеччині 6-11-го лютого ц. р., де суперниками їх будуть репрезентації Німеччини, Словакії і Швайцарії. Кращі дві дружини фінальної рунди ігор закваліфікуються на Олімпіяду. В іншій групі зустрінуться збірні Білорусі, Норвегії, Казахстану і Австрії.

Збірні, що займуть 3-ті місця в обидвох групах, ще матимуть нагоду кваліфікації в елімінаційних змаганнях між собою. Без елімінаційних ігор на Олімпіяду в Наґано, згідно з „рейтінґом", автоматично закваліфікувалися Канада, ЗСА, Швеція, Фінляндія, Росія, Чехія, Франція і Італія. Як господарі Олімпіяди до них приєдналася збірна Японії. Федерація Гокею України робить старання, щоб в збірній України змогли виступати Д. Христич, який тепер виступає в Лос Анджелес „Кінґс" та А. Житник з Баффало „Сейберс".

Хвороба...

(Закінчення зі стор. 2)

армія існує для суспільства, чи суспільство — для армії.

Хвороба Єльцина та театральні спроби Кремля переконати світ, що в Росії все в порядку, навіть за умов правління з лікарняного ліжка, не повинні відвертати увагу від реальної загрози нестабільности там та можливости приходу до влади військово-диктаторських сил.



Світлі традиції хору віденської „Січі“

Академічне Товариство „Січ“ у Відні, Австрія існує від 1868 року. Продовж свого існування воно відіграло велику ролю на національному і релігійному полі. Більше про діяльність Т-ва „Січ“ можете довідатися з книжки відомого науковця, поета, журналіста, соліста-тенора й професора університету, шановного проф. Романа Кухара, якого цитат уживатиметься в цьому дописі.

При Т-ві „Січ“ існували різні секції студіюючих студентів. Одною з найчисленніших був музичний відділ. Майже постійно існував при Товаристві чоловічий, або принагідний мішаний хор, який обслуговував українську віденську громаду, співаючи рівночасно у церкві св. Варвари Служби Божі й на різних принагідних імпрезах. Диригентом цих хорів був до 1942 року широко відомий і заслужений проф. Андрій Гнатишин, який зі своїм хором награв на платівки численні високовартісні твори нашої релігійної і кляcичної музики.

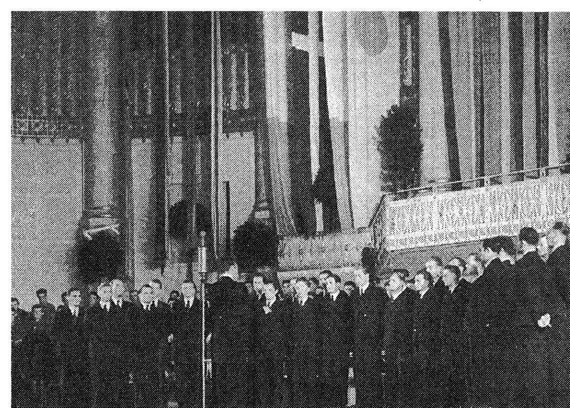
Діяльність хору „Січі“ набрала повного мистецького розмаху в роках 1942–45, коли до Відня приїхали на дальші студії студенти різних факультетів. Серед них були й вокалісти — Оля Сушко (сопрано), Василь Матіяш (баритон), Мирослав Антонович, Іван Задорожкий, Володимир Баранський, Степан Нестор, Мирослав Старицький, Ігор Соневицький, Едвард Камінський, Мирослав Гнатюк, Володимир Боднар і інші, інструменталісти — Наталка Ляхович, Соня Ліськевич, Калина Чічко-Андрієнко, Арістид Вирста, Роман Рудавський, музикологи — О. Мирон Федорів, Богдан Кушнір, Роман Новосад і інші.

Крім згаданих музиків, до Відня на продовження музичних студій приїхав абсольвент хорової диригентури при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка, учень проф. Миколи Колесси, стипендист КОДУС — Кирило Цепенда. Зараз по його приїзді до Відня він перебрав церковний хор при церкві св. Варвари, бо диригент цього хору маестро А. Гнатишин виїхав на працю до Берліна. Управа Т-ва „Січ“ попросила Кирила Цепенду перебрати також Січовий хор. Від цього моменту хор „Січі“ став наче б новим, кращим. Студенти сольоспіву помагають хорові. Починаються виступи й успіхи хору для українців і чужинців. На міжнародному фестивалі різних хорів у найкращій концертовій залі Відня хор „Січ“ одержав перше місце! „Січ“ славиться хором! Наші студенти з Ґрацу запрошують на свої виступи. Він імпонує чужинцям, а українці гордяться ним. Диригент К. Цепенда йде слідами маестра А. Гнатишина. Врешті за посередництвом д-ра Б. Гнатюка — голови студентської громади в Данціґу — хор виїжджає з Відня, щоб дати концерти для наших дивізійників, які були на вишколі біля Данціґу. Хористи їдуть на виступи військовими автами й стрічають маршуючих і співаючих дивізійників, що йдуть на виступ „Січі“. Стріча хористів з дивізійниками була радісна й чуттєва. Подібний виступ „Січі“ відбувся в Нойгамері для Першої Дивізії УНАрмії. Виступали солісти Ольга Сушко, Василь Сачковський, Роман Кухар, Юрій Цибрівський, конферансьє Юрій Рибак, Мирослав Гнатюк.

Згадка про успіхи Січового хору не була б повна, якщо б не згадати активної членської участи у Богослужбах їхньої церкви св. Варвари, де кожної неділі сходилися Січовики на відправи. Честь і слава хористам Січового Хору (1942–1945) за їхній вклад до скарбниці нашого хорового мистецтва, а їхньому диригентові К. Цепенді гратулюємо за минулі успіхи, вітаємо його з 82-літтям продуктивного життя та бажаємо ще многих, здорових і повних енергії літ!

Під цю пору маестро К. Цепенда працює при церкві св. Івана Хрестителя протягом 42-ох років, і при питомій його послідовності добився належних успіхів зі своїм хором. Видав 8 платівок: коляди, псальми, народні пісні, 2 співаники, зорганізував молодечі мандолінові оркестри і з нашою молоддю видав гарну платівку „Де наші Карпати“. Протягом 23-ох років провадив цікаву радіопрограму „Гомін України“; сам грає на кількох інструментах.

Маестро К. Цепенда — це скромна, працьовита, глибоко релігійна, послідовна у своїх намаганнях людина й ідейний працівник для українського релігійного й народнього мистецтва.



Хор віденської „Січі“. Диригент К. Цепенда, 1942–45.

І скажи, пісне, як тебе
не любити?
Ти збагачуєш душу, даєш
їй життя!
Ти лани золотисті, ти
небо блакитне.
Ти квіти запашні, ти
уся краса.

Ти рясноцвіття
вишневих садочків,
Співучі поля, діброви,
гаї,
Цілюще джерело на
зболілу душу
І прохолода у гарячі
дні.

Хто раз тебе, пісне,
зумів полюбити,
Той не лишить тебе до
кінця.
Роки минають, люди
відходять,
А ти вічний приятель
їхнього життя.

А по відході лишишся
вінком їхньої слави,
Що ніколи не в'яне, вічно
живе!
І буде тим живим
смолоскипом
Для ряду поколінь, що по
нас прийде.

Ольга Гриньків

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО, 1997 р.

Омага, Небраска. Загальні річні збори Т-ва „Згода“ 354-ий Відд. відбудуться о год. 11-ій рано в залі української католицької церкви при 2301 Савт 16-та вул. На порядку нарад звіти за минулий рік та вибір нової Управи на 1997 рік. Проситься усіх членів прибути чисельно на збори. Управа.

Р. Гриньків — бандурист-віртуоз

Нарешті цього року пощастило мені бути в домі Романа Гриньківа і мати нагоду зазнайомитись з наймолодшим бандуристом Києва, справжнім віртуозом бандури.

Коли я прийшов до помешкання Романа, він ще був на пробі. За той час я запізнався з його дружиною, талановитою бандуристкою і ... з їх 4-рілітньою донечкою, найбільш талановитою дитиною, яку я зустрічав у свойому житті. Вона грає на маленькій бандурі, співає і танцює. Артистично виконуючи, продекламувала мені багато віршиків, чим цілковито полонила мене. Дружина грала на бандурі, доня співала, я почувався наче на концерті.

Бандура. З глибини віків прийшла вона в наше метушливе сьогодення, зберігши дух сивої давнини з легендами, героїчними переказами, тужливими думами. З цих Романових слів почалася наша розмова. Ми, казав Роман, прагнемо бути сучасними: з естради, радіо й телеефіру. Ще трохи — і з нашої пам'яті, як останні з могікан, зникатимуть генетично успадковані національні святині. Треба тільки, щоб це минуле проростало крізь часові нагромадження, природно й органічно виплекане талантами.

Йому всього 27 років. Народився в столиці України 1969 року. Гарно писала про нього Ольга Мельник в „Українській газеті“, переповідаючи цікаві моменти з шкільних років цього талановитого юнака.



Р. Гриньків з дружиною і донечкою.

Вибрати шлях музики Романові допомогла на дитячому конкурсі виконавців на народних інструментах перша премія. Після закінчення середньої школи вступає в музичне училище ім. Р. Глієра. І всі чотири роки в училищі Роман навчався відмінно. В 1987 році вступив до Київської консерваторії ім. П. Чайківського, до кляси професора Сергія Баштана — відомого педагога, який працює тут з 1959 року і понад 25 учнів якого мають почесні звання.

Вже у 1988 році Роман отримав першу премію на всеукраїнському конкурсі виконавців на народних інструментах в Івано-Франківському. І вже тоді фахівці відзначили неординарність молодого виконавця, його особливе ставлення до бандури. І ось міжнародний конкурс у Чернівцях приніс йому другу премію. Навіть ті, кого важко здивувати, були приємно вражені органічністю поєднання інтелектуального підходу до музики з суто українською поетичністю, прекрасним володінням звуковою палітрою, чистотою інтонування та артистизмом. Його інтерпретації композицій Дремлюги не залишили байдужим жодного слухача. На етнічному ґрунті тут гармонійно поєднуються моцартівська філігранність і вишуканість, романтично-примхлива мінливість нескінченного потоку вражень і думок. Хотілося б вірити, що витончений смак таланту Романа, релігійне ставлення до музики і благоговіння перед бандурою завжди триматимуть його на тій єдиній стежині, яка веде до визнання.

Роман Гриньків є внуком новгород-сіверського кобзаря Петра Пашка. На його думку, нашу пісню не уявити без бандури. Бандура це, виявляється — Бах, Моцарт, Гендель, Вівальді, Бортнянський, Шуберт. Це подих різних стилів та епох. Про наш національний інструмент з його багатющими акустичними можливостями повинен знати весь світ, — ось ідея, яка живить дух Романа. Розмовляти з ним дуже цікаво. Роман вільно стискує різні галузі науки та мистецтва. І це не просто такі собі варіяції на теми бандури. Релігія, філософія, технологія виготовлення інструменту (сам його робить), психологія творчости, математика, акустика, історія, живопис (малює).

Недавно професор консерваторії Сергій Баштан одержав лист від всесвітнього відомого скрипаля І. Менухіна з Брюсселю, в якому той дякує за чудового Гриньківа. Це відлуння Романового концерту у Бельгії на фестивалі кращих скрипалів Европи. І ось Романа — єдиного бандуриста — запросили під умовою, що крім традиційного репертуару, він неодмінно виконає твори Баха і Моцарта. Вишукана публіка оніміла, почувши в його виконанні знамениті „Прелюдію“ та „Фугу“ й інші твори зарубіжних і українських авторів. Дружина Романа Ляриса виконувала українські народні пісні. Їх зустріли овації, вигуки „Повторити“, запросили на телебачення, записали компакт-диск.

Роман був сенсацією і на міжнародному конкурсі імени Гната Хоткевича; бандура, яку сам виготовив, захоплювала дзвінкістю, динамічною насиченістю у всіх діяпазонах. Неймовірною видавалася блискуча техніка обох рук віртуоза — акорди, октави, „альбертієві“, досконале володіння прийомами приглушення струн. Тоді заговорили про нього як композитора. Роман виконував свою „Веснянку“ — вишуканий імпресіоністичний твір, де дуже цікаво використана флажолетна техніка, різноманітні глісандо.

Важко збагнути, який твір звалив собі на плечі Роман. Він пішов на науку до старих майстрів і його омріяна бандура багатьом видається журавлем у небі... Його підтримували спогади про діда, який колись у Києві, будучи студентом університету, вперше побачив бандуру і напам'ять її зробив.

Романа називають оборонцем нашого національного інструменту, історія якого сягає дохристиянських часів. „Я хочу захистити бандуру. Я бачу в бандурі себе, де моє теперішнє виконання співзвучне внутрішньому відчуттю“, — сказав Роман.

В 1994 році Р. Гриньків став аспірантом Київської консерваторії ім. П. Чайковського. Щасти, Боже!

Микола Чорний-Досінчук

